

וְאַהַבְתָּ אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל-לְבָבְךָ וּבְכָל-נַפְשְׁךָ וּבְכָל-מְאֹדְךָ:

V'ahavta et Adonai elohecha b'chol l'vavcha uv'chol naf-shecha uv'chol m'odecha.

And you shall love יְהוָה your God

With all your heart [*l'vav*] and with all your soul [*nefesh*] and with all your might [*m'od*].

Mishnah Tractate Berachot 9:5 (Palestine, ~200CE)

ה חַיֵּב אָדָם לְבָרֵךְ עַל הַרְעָה כְּשֵׁם שֶׁהוּא מְבָרֵךְ עַל הַטּוֹבָה, שְׁנֵאַמֵּר (דְּבָרִים ו) וְאַהַבְתָּ אֶת יְיָ אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לְבָבְךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ וּבְכָל מְאֹדְךָ. בְּכָל לְבָבְךָ, בְּשֵׁנֵי יִצְרִיךָ, בְּיִצְרָר טוֹב וּבְיִצְרָר רָע. וּבְכָל נַפְשְׁךָ, אֲפִלּוּ הוּא נוֹטֵל אֶת נַפְשְׁךָ. וּבְכָל מְאֹדְךָ, בְּכָל מְמוֹנְךָ.

דָּבָר אַחֵר בְּכָל מְאֹדְךָ, בְּכָל מִדָּה וּמִדָּה שֶׁהוּא מוֹדֵד לְךָ הֵי הוּי מוֹדֵה לּוֹ בְּמֵאֵד מְאֵד.

A person is required to bless over the evil just as (s)he blesses over the good.

As it says,

“You shall love יְהוָה with all your heart, with all your soul and with all your might.”

“With all your heart [*l'vav*]” means:

“with both of your two impulses. With the good impulse and with the evil impulse.

“With all your soul [*nefesh*]” means “even if He takes your life [*nefesh*].”

“With all your might [*m'od*]” means “with all your money.”

Another interpretation of “with all your m'od”—

In each and every measure [*midah*] that He measures out [*moded*] to you,

Always be grateful [*modeh*] to Him, very very much [*bim'od m'od*].

Gemara Berachot 61a (Iraq, 3rd-6th centuries CE)

דרש רב נחמן בר רב חסדא מאי דכתיב וייצר ה' אלהים את האדם בשני יודין שני יצרים ברא הקדוש ברוך הוא אחד יצר טוב ואחד יצר רע

Rav Nahman the son of Rav Hisda expounded:

Why does the verse “Then the Lord God formed [*vayitzer*] the human” (Genesis 2:7)

write the word *vayitzer* with two yuds?

Two inclinations the Holy One Blessed be He created:

a good inclination and an evil inclination.

אמר רב יצר הרע דומה לזבוב ויושב בין שני מפתחי הלב שנאמר זבובי מות יבאיש יביע שמן רוקח ושמואל אמר כמין חטה הוא דומה שנאמר לפתח חטאת רובץ

Rav said:

The evil inclination resembles a fly and dwells between two doorways of the heart, as it says,

“Dead flies make the ointment of the perfumers fetid and putrid.” (Ecclesiastes 10:1).

And Shmuel said:

“It resembles a kind of wheat [*chitah*], as it is said: “Sin [*chatat*] lies waiting at the door.”

(Genesis 4:7)

Deuteronomy 6:5

תנו רבנן שתי כליות יש בו באדם אחת יועצתו לטובה ואחת יועצתו לרעה ומסתברא דטובה לימינו ורעה לשמאלו דכתיב לב חכם לימינו ולב כסיל לשמאלו :

Our Rabbis taught:

A person has two kidneys, one advising him to good, the other to evil; and it stands to reason the good one is on his right side and the bad one on his left, as it is written, *The heart of a wise man is on his right, but the heart of a fool is on his left.*” (Ecclesiastes 10:2)

תנו רבנן כליות יועצות לב מבין לשון מחדך פה גומר ושט מכניס ומוציא כל מיני מאכל קנה מוציא קול ריאה שואבת כל מיני משקין כבד כועס מרה זורקת בו טפה ומניחתו טחול שוחק קרקבן טוחן קיבה ישנה אף נעור נעור הישן ישן הנעור נמוק והולך לו תנא אם שניהם ישנים או שניהם נעורים מיד מת

Our Rabbis taught:

The kidneys advise,
the heart discerns,
the tongue articulates,
the mouth completes,
the esophagus takes in and lets out all kinds of food,
the wind-pipe produces the voice,
the lungs absorb all kinds of liquids,
the liver becomes angry,
the gall-bladder lets a drop fall into the liver and calms it,
the spleen laughs,
the large intestine grinds,
the stomach brings sleep and the nose awakens.
If the awakener sleeps or the sleeper awakens, a person gradually declines.
A Tanna taught: If both sleep or both awaken, a person dies immediately.

תניא רבי יוסי הגלילי אומר צדיקים יצר טוב שופטן שנאמר ולבי חלל בקרבי רשעים יצר רע שופטן שנאמר נאם פשע לרשע בקרב לבי אין פחד אלהים לנגד עיניו בינונים זה וזה שופטן שנאמר יעמד לימין אביון להושיע משפטי נפשו

It was taught in a *baraita*:

Rabbi Yossi the Galilean says, The righteous are ruled by their good inclination, as it says, *“My heart is slain within me.”* (Psalm 109:22)

The wicked are ruled by their evil inclination, as it says,

“Transgression speaks to the wicked within my heart, there is no fear of God before His eyes” (Psalm 36:2)

Average people are ruled by both inclinations, as it says, *He stands at the right side of the needy, to save him from that which judges/rules his soul/nefesh* (Ps 109:31)

אמר רבה כגון אנו בינונים אמר ליה אביי לא שביק מר חיי לכל בריה

Raba said: “We are examples of the average people.”

Said Abaye to him: “Master, you don’t leave room for the rest of us to live!”

Deuteronomy 6:5

RaSHI (Rabbi Shlomo Yitzchaki, Troyes France 1040-1105CE)

ואהבת. עשה דבריו מאהבה, אינו דומה העושה מאהבה לעושה מיראה, העושה אצל רבו מיראה, כשהוא מטריח עליו מניחו והולך לו (שם):

You shall love.

Do His words out of love.

One who acts out of love is different from one who acts out of fear.

One who obeys his master out of fear,

If the master oppresses him, he will leave him and go his own way.

בכל לבבך. בשני יצרים (ספרי; ברכות נ"ד);
דבר אחר בכל לבבך שלא יהיה לבך חלוק על המקום (ספרי):

With all your heart [l'vav]

With your two impulses. (Sifrei Deut 32:3; Talmud Berachot 54)

Another interpretation of *b'chol l'vavcha*:

Let your heart not be divided against The Place [a name for God]. (Sifrei Deut 32:4)

ובכל נפשך. אפלו הוא נוטל את נפשך (ספרי; ברכות נ"ד):

With all your soul [nefesh]

Even if he takes your soul

ובכל מאדך. בכל ממונך, יש לך אדם שממונו חביב עליו מגופו (בראשית נ"ז), לך נאמר בכל מאדך. ד"א **ובכל מאדך** בכל מדה ומדה שמודד לך, בין במדה טובה בין במדת פרענות, וכן דוד הוא אומר (תהלים קט"ז) כוס ישועות אשא צרה ויגון אמצא וגוי (עי' ספרי):

With all your might [m'odecha]

With all your money.

Sometimes a person loves his wealth more than his own life. So it says "with all your m'od."

A different interpretation of *With all your might [m'odecha]*:

In each and every measure [*midah*] that He measures [*moded*] for you,

Whether it be a measure of good or a measure of suffering.

As David said: *If I raise the cup of deliverance....if I find trouble and sorrow....*

והיו הדברים האלה. ומהו האהבה? והיו הדברים האלה, שמתוך כך אתה מכיר בהקב"ה ומדיק בדרכיו (ספרי):

And these words shall be

What then is the nature of the love?

[The answer is:] "And these words shall be..."

For in this way you shall come to know the Holy One Blessed be He and to cleave to His ways.

Deuteronomy 6:5

Rabbi Abraham Ibn Ezra (Spain, France, England 1089-1164CE)

ואהבת. ואחר שאין לנו אלוה אחר רק הוא לבדו חייב אתה שתאהבנו כי אין לנו אלוה אחר :

You shall love

Because we have no other divinity, only Him alone, [as expressed in the Shma], therefore you are required to love him. Because we have no other divinity.

בכל לבבך ובכל נפשך. הלב הוא הדעת והוא כנוי לרוח המשכלת כי היא המרכב' הראשונה וכן חכם לב קונה לב :

With all your heart and with all your soul

The heart is the mind [*da'at*], and it is a name for the thinking spirit.

For it is the “first chariot,” (Ezekiel 1:15) and is mentioned in the verse “*wise of heart*” (*Exodus 30:6*) and “*one who acquires a heart*” (*Proverbs 19:8*)

נפשך. היא הרוח שבגוף והיא המתאו' וכחה נראה בכבד :

Your soul [nefesh]

This is the spirit of the body, which desires. And its power is found in the liver.

מאדך. מטעם מאד מאד והטעם לרוב אהוב אותו בכל מה שתוכל ותהיה אהבה גמורה בלב :

With all your might [m'odecha]

In the sense of “very very much”.

And the meaning is:

“love Him as much as you possibly can. And let the love be wholehearted. [*g'mura balev*].

Baal HaTurim (Rabbi Yaakov son of the Rosh, 1275-1340 Toledo, Spain)

ואהבת אותיות האבות. בכל לבבך. כאברהם שנאמר בו ומצאת את לבבו. ובכל נפשך. כיצחק שמסר נפשו להקב"ה. ובכל מאדך. כיעקב דכתיב ביה וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך :

The letters of **ואהבת** [V'ahavta] are the same as the letters of **האבות** [ha-avot=the patriarchs].

With all your heart—like Abraham, of whom it is said “*You found his heart to be faithful*” (*Nehemiah 9:8*)

With all your soul—like Isaac, who gave up his life for the Holy One Blessed be He.

With all your might—like Jacob, of whom it was written

“*and of everything that You shall give to me, I will surely offer a tithe*” (*Genesis 28:22*)

אל יאמר אדם הריני עושה מצות התורה ועוסק בחכמתה כדי שאקבל כל הברכות הכתובות בה או כדי שאזכה לחיי העולם הבא, ואפרש מן העבירות שהזהירה תורה מהן כדי שאנצל מן הקללות הכתובות בתורה או כדי שלא אפגוע מחיי העולם הבא. אין ראוי לעבד את ה' על הדרך הזה, שהעובד על דרך זה הוא עובד מיראה ....

Let no one say:

"I perform the precepts of the Torah, and engage myself in its wisdom so that I will receive all the blessings described therein, or so that I will merit the life in the World to Come; and I will separate myself from the transgressions against which the Torah gave warning so that I will escape the curses described therein, or so that I will suffer excision from the life in the World to Come". It is improper to serve God in such way, for whosoever serves God in such way serves out of fear.....

העובד מאהבה עוסק בתורה ובמצוות והולך בנתיבות החכמה לא מפני דבר בעולם ולא מפני יראת הרעה ולא כדי לירש הטובה אלא עושה האמת מפני שהוא אמת וסוף הטובה לבוא בגללה. ומעלה זו היא מעלה גדולה מאד ואין כל חכם זוכה לה. והיא מעלת אברהם אבינו שקראו הקדוש ברוך הוא אוהבו לפי שלא עבד אלא מאהבה. והיא המעלה שצונו בה הקדוש ברוך הוא על ידי משה שנאמר (דברים ו ה) "ואהבת את ה' אלהיך". ובזמן שיאהב אדם את ה' אהבה הראויה מיד יעשה כל המצוות מאהבה:

2 One who serves out of love engages in Torah and mitzvot, and walks in the pathways of wisdom, not because of any thing in the world, and not out of fear of evil, and not in order to acquire some benefit. Rather, he does what is true, because it is true; and benefit will eventually come because of it. This is a very high rung, and not every wise person merits to reach it. It is the rung of Abraham our father, whom the Kadosh Baruch Hu called "his lover," because he only served out of love. And it is the rung of which the Holy One commanded us through Moses, saying "*You shall love* **ואהבת** your God..." And when a person loves God with the proper love, s/he will immediately perform all of the mitzvot out of love.

וכיצד היא האהבה הראויה. הוא שיאהב את ה' אהבה גדולה יתרה עזה מאד עד שתהא נפשו קשורה באהבת ה' ונמצא שונה בה תמיד כאלו חולה חלי האהבה שאין דעתו פנויה מאהבת אותה אשה והוא שונה בה תמיד בין בשבתו בין בקומו בין בשעה שהוא אוכל ושותה. יתר מזה תהיה אהבת ה' בלב אוהביו שוגים בה תמיד כמו שצונו בכל לבבך ובכל נפשך. והוא ששלמה אמר דרך משל (שיר השירים ב ה) "כי חולת אהבה אני". וכל שיר השירים משל הוא לענגן זה:

3 And what is the proper love? It is for a person to love God with a great, excessive, very mighty love, until their soul is bound up in the love of God. And s/he is obsessed by it constantly, as when he is stricken with lovesickness and he cannot clear his mind of the love for a certain woman, and he is obsessed with her, when he sits down and when he gets up, when he eats and when he drinks. Even more than this will the love of God consume the hearts of those who love Him, obsessed with Him constantly, as he commanded us "*with all your heart and with all your soul.*" And this is what Solomon said in the way of parable "*For I am sick with love*" (Song of Songs 2:5). And the entire book of Song of Songs is a parable for this matter.